

Goeiemiddag,

Ik ben Stijn Devillé, theatermaker en toneelschrijver, en ik ben hier toevallig de enige cis-gender, hetero, ouder wordende, middenklasse en hogeropgeleide witte man in de zaal, dus ik zal pogen de eendracht zo weinig mogelijk te doorbreken.

Een speech moet beginnen met de *captatio benevolentiae*, het gunstig stemmen van je publiek. Laat ik dus beginnen met een mop. In mijn kindertijd was ik fan van Urbanus. (Dit is nog niet de mop.) En eentje waar ik heel hard mee moest lachen, was de volgende: “Meester, meester, Urbanus heeft in mijn rug gebeten!” – “Da’s niet waar meester, dat heeft hij zelf gedaan.”

Tot zover de mop.

Donderdag bombardeerde het Russische leger het theater van Marioepol. Vrouwen en kinderen waren naar het theater gevlucht, en nu sloeg een bom een groot en brandend gat in het gebouw. Toen het Russisch leger daarvan werd beschuldigd, zeiden ze: “da’s niet waar meester, dat hebben ze zelf gedaan.”

Zondag opnieuw, dit keer met een bombardement op een kunstacademie.

Ik beschouw het theater al mijn leven lang als een bastion van de democratie. Omdat het theater uitgaat van de dialoog, van de tegensprekelijkheid, van het georganiseerde en geënceneerde conflict. Van de vrije meningsuiting. We bekijken verschillende standpunten, leven ons in in de woorden en gedachten van de ander. Wij werken en spelen samen. Dat vraagt vertrouwen en een open vizier.

In het theater staat het gesprek centraal. Eerst op het podium, nadien in het theatercafé, dat misschien wel even belangrijk is. De kunst op het podium, de cultuur vieren we vervolgens in het café.

Het theater beweegt zich tussen orale traditie en schrift. Het gaat over de tong. Over de lippen. Stem krijgen. En met die stem, een lichaam. Een adem. Het gaat dus wezenlijk over het leven. Omdat het gaat over fysiek samenzijn en over wat we dan samen kunnen delen. Samenleven, à bout de souffle.

Als de politiek zich van de technieken van het theater bedient, is dat meestal geen goed teken. Denk aan de theatraliteit van Trump of de slecht ingestudeerde toneeltjes van Poetin en trawanten. Wereldwijd staat de democratie onder druk, en met de democratie ook de kunsten.

Ook bij ons hebben de kunsten het de afgelopen jaren zwaar te verduren gehad. Na tien jaar van besparingen sloeg de pandemie toe. Theaters sluiten, voorstellingen afgelasten, het invoeren van een avondklok: het was twee jaar geleden compleet ondenkbaar. Naar het theater gaan, samen iets beleven, dezelfde adem inademen: het bleek plots iets toxisch geworden. Fysiek samenzijn quasi onmogelijk.

Het woord verbinding of connectie, gaat alleen nog over het aantal streepjes van ons 4G-netwerk. Op sociale media worden we in bubbels van mekaar gescheiden door algoritmes. We kijken niemand meer in de ogen.

De Coronastorm lijkt geluwd. Maar er is inmiddels een oorlog aan de gang. Op dit donkere uur moeten we dringend terug op zoek naar verbinding. Die zoektocht alleen al is een groot goed.

Het is precies dat, wat OKO probeert te verdedigen. Zorgen wegnemen, belangen behartigen, ervoor zorgen dat kunstenaars goed omkaderd worden om hun werk te kunnen doen.

Deze sector heeft zuurstof nodig, na twee letterlijk adembenemende jaren.

De Vlaamse overheid heeft ons in de lopende beoordelingsronde voor een onmogelijke opdracht gezet, met het beschikbare budget: zelf wieden in het al door storm geteisterde landschap. Als er niet een substantieel budget aan wordt toegevoegd, draait het uit op een bloedbad. Het is aan de regering en haar cultuurminister om verantwoordelijkheid op te nemen. Want in een democratie kan je niet zomaar zeggen: “da’s niet waar meester, dat hebben ze zelf gedaan”.

Beste mensen, dit soort werk, voortdurend kritisch in dialoog gaan met het beleid, is wat OKO al dertig jaar voor ons doet. Ik wil het team er hartelijk voor bedanken. En onszelf er ook mee feliciteren. Want: OKO dat zijn we zelf. Al dertig jaar. Gelukkige verjaardag.

En daarom toasten we op OKO.